

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr Andrzeja Pogorzelskiego pod tytułem:
UDZIAŁ POLICJI W KSZTAŁTOWANIU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

1. Uwagi o charakterze ogólnym dotyczące rozprawy

Recenzowana rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Kuby Jałoszyńskiego, składa się z czterech merytorycznych rozdziałów, których treść ujęto na 163 stronach. Część zasadniczą dysertacji poprzedza wstęp (5 stron), a wieńczy zakończenie (4 strony). Ponadto w konstrukcji rozprawy ujęto bibliografię (11 stron), spis tabel, wykresów i rycin (3 strony) a także załączniki (2 strony). Łącznie ze stroną tytułową i spisem treści recenzowana rozprawa doktorska zawiera 188 stron.

Zgodnie z art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, celem niniejszej recenzji jest stwierdzenie, czy dysertacja autorstwa mgr Andrzeja Pogorzelskiego stanowi oryginalne rozwiązanie podjętego problemu naukowego oraz wskazuje na umiejętność prowadzenia pracy naukowej a także wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata ubiegającego się o nadanie stopnia doktora w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Dysertacja porusza problematykę partycypowania merytoryczno-doradczego Policji w kształtowaniu infrastruktury drogowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce. Wiodące działanie badawcze podjęte przez Autora, zostało skorelowane wokół możliwości podejmowania działań przez Policję w obszarach: projektowania infrastruktury drogowej, tworzenia rozwiązań formalno-prawnych a także rozwiązań w zakresie szkoleń osób odpowiedzialnych za sporządzanie opinii projektów organizacji ruchu drogowego w naszym kraju.

Największa formacja mundurowa w Polsce, która realizuje zadania w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego, od wielu lat jest postrzegana przez opinię publiczną, jako sprawnie funkcjonująca i nowoczesnie zarządzana instytucja, której personel (funkcjonariusze, pracownicy cywilni) pełni służebną rolę wobec społeczeństwa. Szybka i skuteczna reakcja policjantów wobec zidentyfikowanego naruszenia obowiązującego porządku prawnego lub zaistnienia zagrożeń np. w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego, to jeden z czynników kształtujących pozytywne opinie o tej grupie dyspozycyjnej i jej kadrach. Zatem, podejmowanie wszelkich inicjatyw mających na celu poprawę efektywności tej formacji w zakresie podejmowanych ustawowo działań, stanowi bardzo oczekiwaną przez obywateli formę kreatywnego rozwiązywania problemów, wpisując się tym samym w strategię community policing, czyli zbliżenia się Policji do społeczeństwa. Jak wskazuje w swoich rozważaniach Autor dysertacji „...zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego w związku z rozwojem cywilizacyjnym oraz łatwiejszym dostępem do pojazdów staje się jednym z głównych problemów na świecie”. Recenzent w pełni zgadza się z powyższym stwierdzeniem i uważa, że problematyka na której skoncentrował się Autor rozprawy jest bardzo ciekawa i warta podjęcia wysiłku badawczego.

Problematyka działań podejmowanych przez Policję na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce stanowi bardzo pożądaną do naukowej eksploracji obszar. Jego zbadanie wymagało od Doktoranta posiadania szczegółowej wiedzy związanej z organizacją i funkcjonowaniem tej formacji, jej uprawnień a także gruntownego poznania determinantów techniczno-organizacyjnych, które realnie kreują poziom bezpieczeństwa na naszych drogach.

Zawarty w recenzowanej dysertacji materiał empiryczny, w tym jego wartość naukowa, promocyjna oraz edukacyjna, bez wątplenia predestynuje Autora do dalszego udziału w procedurze nadania pierwszego stopnia naukowego. Tekst dysertacji zawiera rezultat działań badawczych, który został poddany wielopłaszczyznowej, kreatywnej analizie, dzięki czemu uzyskano nową, wynikową wartość poznawczą.

W dysertacji poza elementami i procedurami czysto poznawczymi, ustawowo wymaganymi w promocjach doktorskich, Autor sformułował również kilka supozycji, a sama praca nacechowana jest komponentami o proveniencji sprawozdawczej, instruktażowej i desygnacyjnej. Utylitarny wynik działania badawczego, może służyć do komparatystyki z rezultatami pozyskanymi w trakcie innych badań dedykowanych problematyce bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce.

Odnosząc się do konstrukcji dysertacji pod kątem formalnym należy wskazać, że podział treści poszczególnych rozdziałów nie jest równy, co jednak w zasadniczy sposób nie wpływa ujemnie na ogólną pozytywną ocenę konstrukcji pracy. Rozprawa została napisana językiem poprawnej polszczyzny, przy czym Autor nie ustrzegł się kilku błędów stylistycznych. W sposób przystępny przedstawiono zagadnienia i terminy specjalistyczne, skorelowane z podejmowaną w dysertacji problematyką. Część epistemiczna pracy, odpowiada standaryzacji przyporządkowanej dotychczas w literaturze przedmiotu dla opracowań naukowych z zakresu nauk o bezpieczeństwie.

2. Ocena metodologiczna dysertacji

Odnosząc się do kwestii umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez mgr Andrzeja Pogorzelskiego, stoję na stanowisku, że Doktorant wykazał się w tym obszarze ich wysokim poziomem. Jak wskazał Autor dysertacji celem podjętych badań było „...określenie wpływu infrastruktury drogowej na bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego oraz wskazanie możliwości wprowadzenia rozwiązań, które przełożyłyby się na skuteczność działań podejmowanych przez Policję w tym obszarze”. Biorąc pod uwagę obrany przez Autora zasadniczy cel badań należy wskazać, że pozostaje on w logicznej spójności z merytoryczną zawartością dysertacji. Główny problem badawczy, przejawiający się w postaci poszukiwania odpowiedzi na pytanie: „Jaki jest wpływ infrastruktury drogowej na bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz jaka jest skuteczność podejmowanych przez Policję działań na rzecz jej poprawy?”, został wsparty pięcioma problemami szczegółowymi.

Konstrukcję metodologicznego szkieletu dysertacji ponadto tworzyła hipoteza główna, w której mgr Andrzej Pogorzelski założył, „...że w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego istnieją rozwiązania legislacyjne, proceduralne i organizacyjne, których udoskonalenie lub wprowadzenie nowych rozwiązań w kontekście infrastruktury drogowej może w istotny sposób wpłynąć na jego poziom, a działania Policji podejmowane na rzecz jego poprawy mogą okazać się skuteczne”.

Pośród teoretycznych i empirycznych metod i technik badawczych (wiodących i pomocniczych) wykorzystanych przez Autora w dysertacji, znalazły się: metoda badania dokumentów, metoda krytycznej oceny literatury przedmiotu, metody analizy, syntezy, wnioskowania, metoda heurystyczna, a także metoda sondażu diagnostycznego. Natomiast narzędziem użytym w działaniu badawczym był autorski kwestionariusz wywiadu, składający się z metryczki (3 pytania) i 7 pytań merytorycznych.

Grupę badawczą z którą Autor przeprowadził wywiady stanowiło 10 ekspertów z zakresu inżynierii i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W rozdziale IV dysertacji przedstawiono dotychczasowe doświadczenie zawodowe respondentów uczestniczących w wywiadach.

Wypracowany przez Autora model badawczy zogniskowany wokół proponowanych rozwiązań formalno-prawnych a także w zakresie szkoleń osób odpowiedzialnych za sporządzania opinii projektów organizacji ruchu drogowego, posiada spory potencjał rozwojowy i będzie niewątpliwie istotnym wyznacznikiem dla innych badaczy zajmujących się omawianą problematyką. Recenzent stoi na stanowisku, że zarówno dobór przedmiotu jak i celu działania badawczego, okazały się trafne, a zastosowanie właściwych instrumentów i rozwiązań metodologicznych, zasadniczo pozwoliło na wyjaśnienie postawionych w pracy problemów badawczych.

Podsumowując pracę w kontekście podejścia metodologicznego zastosowanego przez Autora w dysertacji, reprezentuję pogląd, że mgr Andrzej Pogorzelski dobrze dobrał metody i narzędzia badawcze, co w konsekwencji pozwoliło na właściwą weryfikację przyjętych hipotez roboczych i uzyskanie interesujących treści poznawczych. W świetle powyższych konstatacji stoję na stanowisku, że wytyczony w rozprawie cel został osiągnięty.

3. Struktura i treść rozprawy

Rozprawa doktorska autorstwa mgr Andrzeja Pogorzelskiego, stanowi efekt prac badawczych prowadzonych przez Autora a poświęconych roli Policji w kształtowaniu bezpieczeństwa ruchu drogowego i infrastruktury drogowej w Polsce. W dysertacji wykorzystano materiał empiryczny zgromadzony w trakcie badań z udziałem ekspertów reprezentujących wiele instytucji (administracji państwowej, samorządowej jak i służb mundurowych) odpowiedzialnych ustawowo za bezpieczeństwo ruchu drogowego w naszym kraju.

Stojąc na straży bezpieczeństwa i porządku publicznego, każda formacja mundurowa w Polsce ma obowiązek realizować ustawowo powierzone zadania z zachowaniem troski o bezpieczeństwo wszystkich – bez wyjątku, osób przebywających na terytorium naszego kraju. Zatem, podejmowanie inicjatyw polegających na analizowaniu i weryfikowaniu faktycznego stanu prawidłowej realizacji przez państwowe grupy dyspozycyjne zadań w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, stanowi warunek *sine qua non* dla prawidłowego rozwoju każdego demokratycznego społeczeństwa. Bez wątpienia w ten inspekcyjny obszar, wpisuje się działanie badawcze zawarte w niniejszej dysertacji.

Zasadniczą część pracy tworzą cztery rozdziały merytoryczne poprzedzone wstępem i zwieńczone zakończeniem. We wstępie w sposób przejrzysty została przedstawiona etiologia podjęcia się przez Autora próby zdiagnozowania problematyki zawartej w dysertacji.

W rozdziale pierwszym (strony 9-16) zostały ujęte metodologiczne podstawy przeprowadzonych badań. Przedstawiono sytuację problemową, przedmiot badań, główny cel i problem badawczy, a także przyjęte hipotezy. Ponadto doktorant przybliżył zastosowane w procesie badawczym metody, techniki i narzędzia badawcze. Ostatnim komponentem tego rozdziału było omówienie organizacji i przebiegu procesu badawczego. Zdaniem recenzenta, mgr Andrzej Pogorzelski w sposób przekonujący przedstawił motywację do podjęcia badań i ich użytkarne znaczenie.

Rozdział drugi – teoretyczny, zredagowany został na 77 stronach (s. 17-94) i odnosi się do korelacji zachodzącej pomiędzy infrastrukturą drogową a poziomem bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce. W tej części Autor skoncentrował się na przedstawieniu stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego w naszym kraju, omówił kategorie użytkowników krajowej infrastruktury drogowej a także przybliżył zakres zadań i obowiązków podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ruchu drogowego w zakresie infrastruktury drogowej.

W rozdziale trzecim, którego treść ujęto na 46 stronach (s. 95-141), dokonano charakterystyki zdarzeń drogowych w odniesieniu do kategorii dróg na których występują. Uważnie śledząc tę część dysertacji dowiemy się m.in. o przyczynach i typologii zdarzeń drogowych. Ponadto Autor przedstawił czynniki wpływające na ryzyko zdarzenia drogowego w odniesieniu do infrastruktury drogowej.

W czwartym rozdziale dysertacji (s. 142-171), Autor przedstawił propozycje rozwiązań w zakresie możliwości podejmowania działań Policji w obszarze infrastruktury drogowej. Wersy tego rozdziału zostały wypełnione treściami bezpośrednio wpływającymi z pozyskanego wyniku działania badawczego. W rezultacie Autor skonkretyzował zakres rozwiązań w obszarze formalno-prawnym oraz w zakresie szkoleń osób odpowiedzialnych za sporządzania opinii projektów organizacji ruchu, które mogą realnie wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce.

W zakończeniu dysertacji Autor dokonał podsumowania podjętych rozważań, w tym pozytywnej weryfikacji hipotezy głównej. Należy zgodzić się ze stanowiskiem Doktoranta, „...że w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego istnieją rozwiązania legislacyjne, proceduralne i organizacyjne, których udoskonalenie ... w kontekście infrastruktury drogowej może w istotny sposób wpłynąć na jego poziom, a działania Policji podejmowane na rzecz jego poprawy okazują się skuteczne”, bowiem żaden inny podmiot, instytucja czy organizacja nie realizuje tak szerokiego spektrum ustawowych i poza ustawowych zadań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie naszego kraju.

Jednocześnie Autor dysertacji po przeprowadzonym działaniu badawczym skonstatawał, że „...niestety w kwestii infrastruktury drogowej zakres możliwości jakie ma Policja jest ograniczony. Podczas procesu jej tworzenia na etapie koncepcyjnym gdzie istnieją możliwości wprowadzania zmian Policja nie bierze udziału co w badaniach zostało potwierdzone i wskazane jako konieczność udziału w prawidłowym procesie tworzenia infrastruktury”.

Dążąc do osiągnięcia założonych celów dysertacji, po przeprowadzonych badaniach, Autor stwierdził, że „...wprowadzenie nowych rozwiązań będzie wiązało się ze zwiększeniem nakładów finansowych oraz wyspecjalizowaniem wewnątrz Policji osób kierujących komórkami ruchu drogowego posiadających odpowiednie przygotowanie”. Ponadto „...proponowane rozwiązania w zakresie infrastruktury drogowej..., w sposób bezpośredni mogą przyczynić się do podwyższenia poziomu bezpieczeństwa i ograniczenia najcięższych zdarzeń w wyniku których giną ludzie”. Jednocześnie „... skuteczniejsze działania Policji nie oznaczają działań represyjnych, ale przede wszystkim posiadanie kompetencji i odpowiednie zadaniowanie, kierowanie, nadzorowanie i koordynowanie pracy funkcjonariuszy”.

Recenzent reprezentuje pogląd, że nieustannie należy dążyć do optymalizacji działań Policji, w tym również w zakresie aktywności na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, co w efekcie ma na celu wzrost poziomu bezpieczeństwa w Polsce. Należy przy tym pamiętać, że wszelkie reorganizacje kompetencyjne formacji policyjnych niosą ze sobą również przeobrażenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, które z natury rzeczy jest bardzo wrażliwe na wszelkiego rodzaju zmiany.

4. Uwagi i sugestie końcowe

Recenzowana, rozprawa doktorska mgr Andrzeja Pogorzelskiego została przygotowana z uwzględnieniem niezbędnych standardów odpowiadających pracom naukowym, w tym dysertacjom z zakresu nauk o bezpieczeństwie. Tekst został bardzo dobrze zredagowany stylistycznie. W liczącej 188 stron pracy błędy pisowni znalazły się tylko na stronach: 84 (przedostatni wers), 118 (ostatni wers w opisie wykresu nr 17) oraz 166 (pierwszy wers w opisie wykresu nr 30).

5. Wniosek końcowy

Przedstawiona do recenzji dysertacja, spełnia wymagania stawiane pracy doktorskiej ustalone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U z 2018, poz. 1669 z późn. zm.).

Rozprawa doktorska autorstwa mgr Andrzeja Pogorzelskiego prezentuje jego bardzo wysoki poziom ogólnej wiedzy teoretycznej w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Bez wątplenia Autor dysertacji wykazał się znaczącymi kompetencjami i merytorycznością w zakresie samodzielnego prowadzenia pracy naukowej a pozyskane rezultaty badań i płynące z nich oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, może znaleźć zastosowanie zarówno w sferze organizacyjnej jak i społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem Policji i roli jaką ta formacja odgrywa w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego naszego kraju.

W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie dysertacji do obrony i publicznej dyskusji.

.....
Prof. dr hab. Jacek Dworzecki